

Főoldal>Jogszabályok és ítélkezési gyakorlat>A tagállamok joga

Az átmeneti időszak vége előtt indított, folyamatban lévő polgári eljárásokat az uniós jog alapján fogják lefolytatni. Az európai igazságügyi portálon 2024 végéig még olvashatók lesznek az Egyesült Királyságra vonatkozó releváns információk, az országgal kötött kölcsönös megállapodás alapján.

Figyelem: az oldal eredeti nyelvű változata [en](#) nemrég módosult. Az Ön által kiválasztott nyelvi változatot most készítik fordítóink.

Swipe to change

angol

A tagállamok joga

Észak-Írország

Ez az oldal az Egyesült Királyság jogáról és jogi adatbázisairól nyújt tájékoztatást, különös tekintettel Észak-Írország jogrendszerére.

Ezen a nyelven nem áll rendelkezésre hivatalos fordítás.

Az oldal tartalmának a gépi fordítása megtekinthető itt. Figyelem: a gépi fordítás csakis általános tájékoztatási célt szolgál. A weboldal tulajdonosa nem vállal semminemű felelősséget a gépi fordítás minőségéért.

-----magyar-----bolgárspanyolcseh dán német észt görög francia horvát olasz lett litván málta holland lengyel portugál román szlovák szlovén finn svéd

Jogforrások

Az Egyesült Királyság Észak-Írország joghatósága alá tartozó területén a főbb jogforrások a következők:

elsődleges jogi aktusok az Egyesült Királyság Parlamentjének törvényei (Acts of the United Kingdom Parliament) és az Észak-ír Nemzetgyűlés törvényei (Acts of the Northern Ireland Assembly) formájában. Észak-Írországra vonatkozóan egyes elsődleges jogi aktusokat a királyi Államtanács (Sovereign in Council) is meghozhat, rendelet (Orders in Council) formájában (törvényen alapuló jogi aktusok – statutory instruments).

európai uniós jog

másodlagos (vagy alárendelt) jogi aktusok Észak-Írország törvényen alapuló jogi aktusai vagy szabályai formájában. További alárendelt jogi aktusok közigazgatási rendeletek (administrative orders) formájában keletkezhetnek.

A bírósági határozatok alapján fejlődő **szokásjog** (common law).

Jogszabálytípusok – leírás

Az elsődleges jogi aktusokat, vagyis a **Parlament által elfogadott törvényeket** az Egyesült Királyság Londonban ülésező Parlamentje hozza, amelyek az Egyesült Királyság egész területén, illetve annak egyes részein alkalmazandók. Az Egyesült Királyság Parlamentje emellett átruházott egyes jogalkotói hatásköröket más parlamentekre és nemzetgyűlésekre, és ennek értelmében az utóbbiak jogosultak bizonyos témákban kizárólag a saját joghatóságukon belül alkalmazandó elsődleges jogi aktusok megalkotására. Különböző előjogaiból adódóan más elsődleges jogi aktusokat az uralkodó is hozhat, mint például a királyi Államtanácsban hozott rendeletek, megállapodások, királyi figyelmeztetések, utasítások, szabályok és adománylevelek.

A másodlagos jogi aktusok az Államtanácsban eljáró Királynő, vagy általa átruházott hatáskör alapján miniszter, minisztérium, Észak-Írország kormánya vagy egyéb szerv vagy személy által hozhatók. Ezeket **hatáskör-átruházás útján meghozott vagy másodlagos jogi aktusoknak** is nevezzük, míg a hatáskört átruházó jogi aktusokat angolul enabling Act, empowering Act vagy parent Act néven említik. A másodlagos jogi aktusok megnevezése különböző lehet, mint a királyi Államtanácsban hozott rendelet (Order in Council) vagy szabály (regulations vagy rules) lehet, amelyeket együttesen törvényen alapuló jogi aktusnak vagy szabálynak (statutory instruments vagy statutory rules) nevezünk.

Észak-Írországban a jogszabályok olyan törvények vagy jogi aktusok, amelyeket az Egyesült Királyság Parlamentje, az Észak-ír Parlament (1921–1972) vagy a belfasti székhelyű Észak-ír Nemzetgyűlés fogad(ott) el. Egyes időszakokban Észak-Írország átruházott hatáskörrel rendelkező kormányainak működése szünetelt, és a jogalkotás jórészt „királyi Államtanács által hozott rendeletek” formájában történt, amelyek ugyan gyakorlatilag másodlagos jogi aktusok, mégis elsődleges jogi aktusként kerülnek alkalmazásra. Észak-Írország jogszabályai között találhatunk törvényen alapuló szabályokat – másodlagos vagy alárendelt jogi aktusokat – amelyek az Egyesült Királyság Parlamentje által hozott törvénynek, a királyi Államtanácsban hozott valamely rendeletnek vagy az Észak-ír Nemzetgyűlés által hozott törvénynek a felhatalmazása alapján jöttek létre.

Az Egyesült Királyság nevében **nemzetközi szerződések** megkötésére a Korona, vagyis királyi előjoga (Royal Prerogative) alapján az uralkodó jogosult, az Egyesült Királyság kormánya által adott tanácsnak megfelelően eljárva. Az Egyesült Királyság Parlamentje a szerződések megkötésében hivatalosan nem vesz részt, azonban ha az adott szerződés értelmében az Egyesült Királyság jogi aktusait módosítani kell, vagy állami forrásokat kell igénybe venni, a Parlament erről a szokásos módon szavazást tart. Mivel valamennyi európai uniós szerződés esetében külön jogi aktus meghozatala szükséges az Egyesült Királyság területén történő végrehajtáshoz, ezeket a szerződéseket a Parlament ellenőrzi. A 2010-es alkotmányreformról és kormányzásról szóló törvény 20–25. szakasza 2010. november 11-én lépett hatályba, amelynek értelmében ettől az időponttól kezdve valamely szerződést csak abban az esetben lehet megerősíteni, ha a) a kormány egyik minisztere rendelkezik a szerződés hitelesített másolatával a Parlamenthez történő benyújtás pillanatában, b) a szerződést közzétették, és c) 21 ülésnap eltelt anélkül, hogy a Parlament valamelyik háza tiltakozott volna a megerősítés ellen.

Jogszabályi hierarchia

Ha az egyes jogforrások között ütközés merül fel, az ilyen helyzetet elsősorban a bíróságok rendezik. A jogi aktusok értelmezésével kapcsolatos vitákat szintén a bíróságok rendezik. Mivel azonban az Egyesült Királyságnak nincs „írott” alkotmánya, a Parlament által megalkotott törvényeket alkotmányellenesség címén nem lehet kifogásolni. A „**parlamentí suverenitás alkotmányos tana**” értelmében a legfőbb jogalkotó szerv az Egyesült Királyság Parlamentje, amely tehát bármilyen jogi aktust meghozhat vagy hatályon kívül helyezhet, és a Parlament által elfogadott törvényeket egyetlen más szerv sem helyezheti hatályon kívül, és érvényességüket sem kifogásolhatja.

A parlamentí suverenitás tana azonban az Egyesült Királyság európai uniós tagsága révén módosult. Az Európai Közösségekről szóló, 1972. évi törvény erejénél fogva az európai uniós jog Észak-Írország jogának részét képezi. A nemzeti jogszabályokat a lehetőségekhez képest úgy kell értelmezni, hogy összhangban legyenek az uniós joggal.

Az emberi jogokról szóló, 1998. évi törvény, amely az Emberi Jogok Európai Egyezményét beépítette az Egyesült Királyság jogába, a bíróságoknak újabb jogosítványt ad a Parlament törvényeinek kifogásolására. A nemzeti jogszabályokat a lehetőségekhez képest úgy kell értelmezni, hogy összhangban legyenek az Egyezményben foglalt jogokkal.

A bíróságok határozatai, különösen a fellebbezési bíróságoké, fontos szereppel bírnak a jog fejlődésében. Amellett, hogy ezek a határozatok a jogi aktusok értelmezését tekintve irányadóak, a korábbi ügyekben hozott bírósági határozatokból származtatható (és ezért esetjognak is nevezett) **szokásjog (common law) alapjái**s jelentik. Főszabályként a bíróságokat kötik a magasabb fokú bíróságok által korábban hozott határozatok. Az európai uniós jogot érintő ügyekben a legmagasabb szintű fórum az Európa Unió Bírósága. Az Egyesült Királyság legfelsőbb bíróságaként a törvény lordjai (Law Lords) működtek a Lordok Házán belül, azonban 2009. október 1-jén őket felváltotta az újonnan alakult Legfelsőbb Bíróság. A jelenlegi törvény lordjai lettek a Legfelsőbb Bíróság első bírái és a legmagasabb beosztásban lévő törvény lordja lett a bíróság elnöke.

Intézményi keretek

A jogszabályok elfogadásáért felelős intézmények és a döntéshozatali eljárás

Az elsődleges jogi aktusokat az **Egyesült Királyság Londonban ülésező Parlamentje** alkotja. Ahhoz, hogy egy **törvényjavaslat** (bill) a Parlament által hozott törvény erejére emelkedjen, azt a Parlament mindkét házának, az Alsóháznak és a Lordok Házának is el kell fogadnia. Ennek során mindkét ház az alábbi eljárási szakaszokat követi:

első olvasat (a törvényjavaslat hivatalos ismertetése vita nélkül);

második olvasat (általános vita);

bizottsági szakasz (részletes vizsgálat, vita és módosítások. Az Alsóházban erre a szakaszra általában az adott, általánosan alkalmazandó törvényjavaslat vizsgálatára kijelölt bizottság (public bill committee) keretében kerül sor.);

jelentéstételi szakasz (lehetőség további módosítások előterjesztésére);

harmadik olvasat (az utolsó vita lehetősége; módosításokat már csak a Lordok Háza tehet);

Ha mindkét ház elfogadja a törvényjavaslatot, visszaküldik az első Háza (ahol előterjesztették), hogy megvizsgálják a másik Ház módosításait.

A végleges szöveg elfogadásához mindkét Ház jóváhagyása szükséges. A törvényjavaslat szövegét a két Ház egymásnak több alkalommal is megküldheti, mielőtt annak minden egyes szavát elfogadnák. Ha ez bekövetkezik, a törvényjavaslatot királyi jóváhagyásra (Royal Assent) terjesztik elő.

Az Észak-ír Nemzetgyűlésben, hasonló eljárás zajlik (ideértve a javaslat előterjesztését, áttekintését, megvitatását és megszavazását), jöllehet az átruházott hatáskörrel rendelkező Nemzetgyűlés csak egykamarás. Törvényjavaslatot a miniszterek, a bizottságok és az egyes képviselők terjeszthetnek elő, akik a javaslatot benyújtják a Nemzetgyűlés előadójának a Nemzetgyűlés általi áttekintés céljából. Ha az előadó megállapítja, hogy a javaslat a Nemzetgyűlés hatáskörébe tartozik, a javaslatot a képviselőház elé terjeszti, amely azt megvitatja. Ezt követően a javaslat a megfelelő, törvényben meghatározott bizottság elé kerül vizsgálat céljából. A bizottság jelentést tesz a Nemzetgyűlésnek, ezáltal a képviselők részletesen áttekinthetik a javaslatot, és módosításokat nyújthatnak be. A javaslatot ezt követően a Nemzetgyűlés tárgyalja, majd végső szavazásra kerül sor.

Ha egy törvényjavaslatot az Egyesült Királyságban vagy az Észak-ír Nemzetgyűlésben valamennyi parlamenti szakaszban jóváhagynak, a javaslatot megküldik az uralkodónak királyi jóváhagyásra, és a javaslat ezt követően **törvényerőre** emelkedik.

Elsődleges jogi aktust általában csak másik elsődleges jogi aktus **módosíthat vagy helyezhet hatályon kívül**. Bizonyos kivételes esetekben azonban a módosításra vagy a hatályon kívül helyezésre törvényen alapuló jogi aktus útján is sor kerülhet. Ilyen eset lehet az európai uniós kötelezettségek végrehajtása, vagy pedig a szabályozási teher mérséklésére vagy megszüntetésére irányuló, jogalkotási reform keretében hozott jogi aktus. Az említett rendelkezéseket azonban elfogadásukat megelőzően a Parlament mindkét Házának megerősítő határozata útján jóvá kell hagyni.

Az elsődleges jogi aktusok az adott törvényben vagy jogi aktusban (measure) foglalt, **hatályba léptető rendelkezéseknek** megfelelően lépnek hatályba. Az adott törvény vagy jogi aktus meghatározhatja a hatálybalépés napját. Ez a nap megegyezhet a királyi jóváhagyás (Royal Assent) napjával, illetve lehet meghatározott (általában legalább a királyi jóváhagyás napját két hónappal követő) nap, vagy pedig egy miniszter vagy minisztérium által hatályba léptető rendelet (commencement order, vagyis egyfajta törvényen alapuló jogi aktus) útján meghatározott nap. A törvény egyes rendelkezéseinek hatálybalépését illetően egyéb napokról is lehet rendelkezni.

A másodlagos jogi aktusok hatálybalépésének napját általában maga a jogi aktus határozza meg. A hatálybalépés napját kivételes esetben a hivatalos közlönyökben (London Gazette vagy Belfast Gazette) közzétett értesítés útján is közölhetik.

Jogi adatbázisok

Több jogi adatbázis is rendelkezésre áll.

Az **Egyesült Királyság jogszabályainak adatbázisa (UK Legislation website)** honlapján az Egyesült Királyság Parlamentje, a skót Parlament, az észak-írországi Nemzetgyűlés és a walesi Nemzetgyűlés által elfogadott **valamennyi elsődleges jogi aktus** teljes szövegét, továbbá az Egyesült Királyság egész területén vagy annak egyes részein alkalmazandó valamennyi másodlagos jogi aktust közzéteszik. Az adatbázishoz való hozzáférés díjmentes.

Ezen túlmenően az Egyesült Királyság egész területét érintő, 1235-től mostanáig elfogadott **felülvizsgált elsődleges jogi aktusok** is megtalálhatóak az **Egyesült Királyság jogszabályainak adatbázisa (UK Legislation website)** oldalán.

Kapcsolódó linkek

Az Egyesült Királyság jogszabályainak adatbázisa

Utolsó frissítés: 28/08/2018

E lap nemzeti nyelvű változatát az adott tagállam tartja fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Az Európai Bizottság nem vállal semmifajta felelősséget az e dokumentumban szereplő vagy abban hivatkozott információk vagy adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.